

ZIDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Association for Evaluation and Accreditation of Agricultural Engineering Educational Programs

ZIDEK RAPORLARI YAZIM KURALLARI

2011

ZIDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Gazi Mahallesi Özata Sokak No:21/5

Yenimahalle-ANKARA

Tel: 0 (312) 419 04 99 Faks: 0 (312) 419 04 98

E-posta: info@zidek.org.tr

Web sayfası: <http://www.zidek.org.tr/>

İÇİNDEKİLER

MADDE 1	AMAÇ VE KAPSAM	1
MADDE 2	YAZIM KURALLARI	1

ZİDEK Raporları Yazım Kuralları

MADDE 1 AMAÇ VE KAPSAM

Bu belgenin amacı ZİDEK akreditasyon değerlendirmeleri sonucunda oluşturulan ve ilgili kuruma iletilen değerlendirme raporlarının Türkçe yazım kurallarına uygunluğunu, dil birliğini ve metin disiplinini sağlamaktır. Böylelikle, değerlendirme takımları tarafından oluşturulan taslak raporların kesin rapora dönüşme süreci de olabildiğince basitleşecek ve kısaltacaktır.

Yazım kuralları hazırlanırken tek bir kaynağa bağlı kalınmamış, çeşitli kaynaklar kullanılmış, gerek görüldüğünde, konuyla ilgili birikimi olanların görüşlerinden yararlanılmıştır. Bunlara ek olarak, ZİDEK raporlarında kullanılan dile özgü zorluklara, geçmiş yılların deneyimlerinden yola çıkarak bazı çözümler geliştirmek için belirli seçimler de yapılmıştır. Ancak, bu belge hala zenginleştirilmeye ve geliştirilmeye açıktır, dolayısıyla, zaman içinde genişleyecek ve gelişecektir.

MADDE 2 YAZIM KURALLARI

1. Öncelikle, raporlarda açık, anlaşılır ve iyi bir dil kullanmak için uzun ve karmaşık tümcelerden kaçınılmalıdır. Olabildiğince basit ve kısa ifadeler kullanarak yazmaya özen gösterilmelidir.
2. Noktalı virgül işareti (;) olabildiğince az kullanılmalıdır. Noktalı virgül, en fazla yalnızca düşülen imla işaretlerinden biridir. Arka arkaya gelen iki tam tümceyi ayırmakta ya da tümce kısa ve akıcı değilse, yön değiştiriyorsa, açıklamalara giriyorsa, bazı bağlaçların önünde (ancak, ama, fakat, çünkü, ne var ki, bu nedenle, bununla birlikte vb.) kullanılabilir.
3. Ölçüt adlarından ve ölçüt ya da alt ölçütlerden yapılan alıntılarda (program eğitim amaçları, ana tasarım deneyimi, disiplinlerarası takımlarda çalışma becerisi vb.) *italik* kullanılmamalıdır.
4. Kurumsal güçlü yanları ya da programın güçlü yanlarını sıralarken, önceki ZİDEK raporundan yapılan alıntılarda *italik* kullanılmamalıdır. Bu alıntılar tırnak (“ ”) içine de alınmamalıdır.
5. Yetersizlik ve gözlem bildirimlerine ilişkin, önceki ZİDEK değerlendirme raporundan değişiklik yapmadan yapılan alıntılar, tırnak (“ ”) içine alınmalıdır, ancak *italik* kullanılmamalıdır.
6. Benzer şekilde, kurumun 30-gün yanıtından değişiklik yapmadan yapılan alıntılar, tırnak (“ ”) içine alınmalıdır, ancak *italik* kullanılmamalıdır.
7. Genel değerlendirmelerdeki kaygı, gözlem, zayıflık bildirimlerinde, bu kelimeler “koyu” yazılmalıdır. Ara değerlendirmelerde, söz konusu tümcenin yüklemi de “koyu” yazılmalıdır. Örneğin: Bu nedenle **kaygı** bildirimi **devam etmektedir**.
8. Genel değerlendirme raporlarında, herhangi bir yetersizlik bildirimini açıklarken (gözlem hariç) ilk paragrafta ilgili ZİDEK ölçütünün gereği verilmelidir. Alt ölçütleri numaralandırılmış (2(d), 3(f) vb.) olan ZİDEK ölçüt bileşenlerine gönderme yaparken, bu numaralar belirtilmeli ve gerektiğinde bunlar için “alt ölçüt” sözcüğü kullanılmalıdır. Numaralandırılmamış bir ölçüt bileşeninden söz ederken ise (örneğin: altyapı ölçütünün içinde geçen bilgisayar ve bilişim altyapısı) “bileşen” sözcüğü tercih edilmelidir (örneğin: ilgili ölçüt bileşeni...). Kavram kargaşasına yol açmamak için raporlarda söz konusu bileşenlere gönderme yaparken, benzer başka sözcükler (öge, vb.) kullanılmamalıdır.

9. İlgili kurum “kampüs” ve “yerleşke” sözcüklerinden hangisini kullanıyorsa, o sözcük kullanılmaya özen gösterilmelidir. Bunun için kurumların web sitelerinden yararlanılabilir.
10. Fakültenin adı, kurumun öz değerlendirme raporu ile web sitesinde yazdığı şekliyle yazılmalıdır. Bu ad, örneğin, “Ziraat Fakültesi”, “Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi” vb. şeklinde yazılmış olabilir. Fakülte adının, metnin içinde, her geçtiği yerde, aynı şekilde yazıldığından emin olunmalıdır.
11. Program adları, kurumun öz değerlendirme raporunda ve web sitesinde yazdığı şekliyle yazılmalıdır. Bu ad, örneğin, “Bahçe Bitkileri” ya da “Tarımsal Genetik Mühendisliği” şeklinde yazılmış olabilir. Bu adların, metnin içinde, her geçtikleri yerde, aynı şekilde yazıldığından emin olunmalıdır.
12. Büyük harf kullanımına dikkat edilmelidir. Belirli üniversite, fakülte ve bölüm adlarında (ABC Üniversitesi, Ziraat Fakültesi ve Bitki Koruma Bölümü vb.) büyük harf kullanılmalıdır. Metin içinde, ABC Üniversitesi’nden söz ederken Üniversite, belirli bir fakülteden, örneğin ABC Üniversitesi’nin Ziraat Fakültesi’nden söz ederken Fakülte, belirli bir bölümden, örneğin Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü’nden söz ederken Bölüm yazılmalıdır.
13. Birden fazla fakülteden ya da bölümden söz ederken fakülte ve bölüm sözcüklerindeki büyük harfler küçükültülmelidir. Örneğin, Ziraat Fakültesi, ya da X ve Y Bitkileri bölümleri gibi.
14. İdari yapıda tabelası olmayan birim adlarında (program, lisans programı, yüksek lisans programı, doktora programı, normal öğretim, ikinci öğretim ve kurum sözcüklerinde) büyük harf kullanılmamalıdır. Benzer şekilde öz değerlendirme raporuna gönderme yaparken de büyük harf kullanılmamalıdır.
15. Kurul ya da komisyon adlarında (Kalite Komisyonu vb. isimlerde) büyük harf kullanılmalıdır. Ayrıca tırnak işareti (“ ”) kullanılmamalıdır.
16. Temel alan ya da opsiyon adları büyük harfle (Veri Tabanı Yönetim Sistemleri vb.) verilmelidir. Ayrıca tırnak işareti (“ ”) kullanılmamalıdır.
17. Ders adları, ders programında verildikleri biçimde, büyük harflerle (BAH402 Sıcak İklim Sebzeleri gibi) verilmelidir. Ayrıca tırnak işareti (“ ”) kullanılmamalıdır.
18. Kurumla ilgili sayısal bilgi verilirken, bu sayılar rakamla (örneğin: 28 tam zamanlı öğretim üyesi, 5 yarı zamanlı öğretim üyesi, 8 öğretim görevlisi, 20 araştırma görevlisi, 1585 lisans öğrencisi gibi) yazılmalıdır. Öğretim kadrosunun unvana göre sayısal dökümünü vermekten, özel olarak gerekmedikçe, kaçınılmalıdır.
19. Sayı basamaklarının ayrılmasında, nokta kullanmak yerine arada bir hane boş bırakılmalıdır (örneğin: 12 567). Sayı dört basamaklıysa, olduğu gibi yazılmalıdır (örneğin: 1345). Sayıların ondalık bölümlerini ayırmak için ise virgül kullanılmalıdır (örneğin: %12,67).
20. Özel olmayan adlara gelen iyelik ekleri ile bu eklerin ardından gelen ekler (örneğin: Dış Danışma Kurulumuzun, Bölümümüzde) kesme işareti ile ayrılmamalıdır.
21. Dil adlarının ilk harfleri büyük yazılmalıdır, ancak onlara gelen ekler kesme işareti ile ayrılmamalıdır. Örneğin, “Bölüm’de öğretim dili İngilizcedir” yazalım, “İngilizce’dir” değil, çünkü İngilizce sözcüğü, kendisi de yapım eki ile türetilmiş bir sözcüktür.
22. “de” bağlacı başlı başına bir sözcük olduğu için hep ayrı yazılır. Bu bağlacı, sıkça yapıldığı gibi, kalma durumunu (ismin -de halini) gösteren “-de” ekiyle karıştırılmamalıdır. Örneğin: “Ders

Programında yapılan değişiklikler...” (ismin –de hali) ya da “... ders programı da değiştirilmiştir.” (“de” bağlacı)

23. Bağlaç ve ilgeç olarak kullanılan “ile” ve “ise” sözcükleri ayrı yazılmalıdır (“dolayısıyla” dışında). Bu yazım biçimi eskimiş olmasına karşın, rapor dilinde, özellikle özel adların yazımında karışıklık çıkmaması için yararlıdır. Ancak, “iken” ek eylemini birleşik yazmaya özen gösterilmelidir.
24. “Olduğundan”, “yaptığından” gibi ifadeler yerine, mümkünse, “olduğu için”, “yaptığı için” gibi ifadeler kullanılmalıdır.
25. Kısaltmalardaki kesme işaretiinden sonra gelen ekler, kısaltmanın açılımına değil, doğrudan okunuşuna uygun olarak konur. Buna saatler de dahildir. Örneğin: ÇÜ’ye (ÇÜ’ne değil), MEB’in (MEB’nın değil), IMF’nin, TBMM’ye, 11.00’da.
26. f-s-t-k-ç-ş-h-p (Fıstıkçı Şahap sözcüklerindeki sessizler/ünsüzler olarak ezberletiliyor ilkökul öğrencilerine) sert ünsüzleriyle biten sözcüklere gelen kimi ekler ses değişimine uğrar ve bu durumda, eklerdeki sessiz harfler de sertleriyle değiştirilir. Örneğin: yaptı (yapdı değil), kampüste (kampüsde değil), açtı (açıkta değil).
27. Ay ve gün adları belli bir tarih söz konusuysa büyük yazılır. Örneğin: 19 Nisan 2018 Salı günü gerçekleşen toplantıda.
28. Eğer çoğul özne söz konusuyla, çoğul içindeki her bir tekil öznenin aynı fiili yaptığını özel olarak vurgulamak istemiyorsak, yüklem tekil olur. Örneğin: “Elif ve Berk geldiler” değil, “Elif ve Berk geldi.” “Birçoğu inanıyorlardı” değil, “Birçoğu inanıyordu.”
29. Türkçede “konmak”, “konulmak”, “koymak”, “koyulmak” sözcükleri sıklıkla yanlış kullanılır. Aslında, kimi sözlüklerde “konmak” sözcüğüyle eşanlamlı olarak gösterilse de, Türkçede “konulmak” diye bir sözcük yoktur. Bu nedenle, bu sözcüğü kullanmaktan kaçınılmalıdır. “Ders programına XX dersi konulmuştur” yerine “ders programına XX dersi konmuştur” diyelim.
30. Yapmak, etmek, olmak gibi fiillerin kullanımına dikkat edilmelidir ve bu fiillerin aynı tümce içinde tekrarından kaçınılmalıdır. Benzer şekilde, örneğin, “değerlendirme” sözcüğünün tekrarından da kaçınılmalıdır. “Önceki genel değerlendirmede ... saptanmış ve **zayıflık** değerlendirmesi yapılmıştır” yerine “... ve **zayıflık** bildirimini yapılmıştır” diyelim.
31. “Gerek ... gerekse ...” değil, “gerek.... gerek ...” doğrudur. Aynı şekilde, “ister ... isterse ...” yerine, “ister ... ister ...” kullanalım.
32. Raporlarda “inbreeding” anlamında “içten beslenme” kullanılmalıdır.
33. Kesme İşareti (’)
  - a. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır: Kurtuluş Savaşı’nı, Atatürk’üm, Türkiye’mizin, Fatih Sultan Mehmet’e, Muhibbi’nin, Gül Baba’ya, Sultan Ana’nın, Mehmet Emin Yurdakul’dan, Kâzım Karabekir’i, Yunus Emre’yi, Ziya Gökalp’tan, Refik Halit Karay’mış, Ahmet Cevat Emre’dir, Namık Kemal’sen, Şinasi’yle, Alman’sınız, Kırgız’ım, Karakeçili’nin, Osmanlı Devleti’ndeki, Cebrail’dan, Çanakkale Boğazı’nın, Samanyolu’nda, Sait Halim Paşa Yalısı’ndan, Resmî Gazete’de, Millî Eğitim Temel Kanunu’na, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği’ni, Eski Çağ’ın, Yükselme Dönemi’nin, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı’na vb.
  - b. Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman, ekten önce kesme işareti kullanılır: Hisar’dan, Boğaz’dan vb.
  - c. Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır: Bu Kanun’un 17. maddesinin c bendi... Yukarıda adı geçen Yönetmelik’in 2’nci maddesine göre... vb.

- d. Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce kullanılır: Yunus Emre'nin (1240-1320), Yakup Kadri'nin (Karaosmanoğlu) vb.
- e. Ek getirildiğinde Avrupa Birliği kesme işareti ile kullanılır: Avrupa Birliği'ne üye ülkeler...
- f. UYARI: Sonunda 3. teklik kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz: Boğaz Köprümüzün güzelliği, Amik Ovamızın bitki örtüsü, Kuşadamızdaki liman vb.
- g. UYARI: Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturma ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığının; Bakanlar Kurulunun, Danışma Kurulundan, Yürütme Kuruluna; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin 2'nci Oturumunda; Mavi Köşe Bakkaliesinden vb.
- h. UYARI: Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.
- i. UYARI: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz: Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Müslümanlık, Hristiyanlık, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Aydın, Konyalı, Bursalı, Ahmetler, Mehmetler, Yakup Kadri, Türklerin, Türklüğün, Türkleşmekte, Türkçenin, Müslümanlıkta, Hollandalıdan, Hristiyanlıktan, Atatürkçülüğün vb.
- j. UYARI: Sonunda p, ç, t, k ünsüzlerinden biri bulunan Ahmet, Çelik, Halit, Şahap; Bosna-Hersek; Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işaretine rağmen Ahmedî, Halidî, Şahabî; Bosna-Hersekî; Kerkükü, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.
- k. UYARI: Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.
- l. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur: Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye, Enver Paşa'ya; Türk Dil Kurumu Başkanı'na vb.
- m. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de, TV'ye vb.
- n. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur: 1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat; 7,65'lik, 9,65'lik, 657'yle vb.
- o. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur: Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir. Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu'nun veri tabanının Genel Ağ'da hizmete sunulduğu gün olan 12 Temmuz 2010 Pazartesi'nin TDK için önemi büyüktür.
- p. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır

Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
Dl yanmazken ben yanarım derdine
Engel aramızı açtı n'eyleyim (Karacaoğlan)

Şems'in gözlerine bir şüphe çörekledi: "Dostum ne'n var? Her şey yolunda mı?" (Elif Şafak)

Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa (Âşık Veysel)

- r. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur: a'dan z'ye kadar, Türkçede -lık'la yapılmış sözler.

34. Büyük Harf

- a. Cümle büyük harfle başlar: Ak akçe kara gün içindir.
- b. Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur:

Atatürk "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.

UYARI: İki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz:

Bir zamanlar -bu zamanlar çok da uzak değildir, bundan on, on iki yıl önce- Türk saltanatının maddi sınırları uçsuz bucaksız denilecek kadar genişti. (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)

- c. İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar:

Menfaat sandalyeye benzer: Başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir. (Cenap Şahabettin)

UYARI: İki noktadan sonra cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler sıralandığında bunlar büyük harfle başlamaz:

Bu eskiliği siz de çok evde görmüşsünüzdür: duvarlarda çiviler, çivi yerleri, lekeler... (Memduh Şevket Esendal)

UYARI: Rakamla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen kelime özel ad değilse büyük harfle başlamaz: 2007 yılında Türk Dil Kurumunun 75. yılını kutladık.

- d. Örnek niteliğindeki kelimelerle başlayan cümlede de ilk harf büyük yazılır: "Banka, bütçe, devlet, fındık, kanepa, menekşe, şemsiye" gibi yüzlerce kelime, kökenleri yabancı olmakla birlikte artık dilimizin malı olmuştur.
- e. Dizeler büyük harfle başlar:

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak. (Mehmet Akif Ersoy)

2011

f. Özel adlar büyük harfle başlar:

- i. Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar: Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Kâzım Karabekir, Ahmet Haşim, Sait Faik Abasıyanık, Yunus Emre, Karacaoğlan, Âşık Ömer, Wolfgang von Goethe, Vilhelm Thomsen vb.
- ii. Takma adlar da büyük harfle başlar: Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Demirtaş (Ziya Gökalp), Tarhan (Ömer Seyfettin), Aka Gündüz (Hüseyin Avni, Enis Avni), Kirpi (Refik Halit Karay), Deli Ozan (Faruk Nafiz Çamlıbel), Server Bedi (Peyami Safa), vb.
- iii. Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar: Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Erol Bey, Dr. Alâaddin Yavaşca; Sayın Prof. Dr. Hasan Eren; Mustafa Efendi, Zeynep Hanım, Bay Ali Ççekçi; Mareşal Fevzi Çakmak, Yüzbaşı Cengiz Topel; Mimar Sinan, Fatih Sultan Mehmet, Genç Osman, Deli Petro vb.
- iv. Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar: Baba Gündüz, Dayı Kemal, Hala Sultan, Nene Hatun; Gül Baba, Susuz Dede, Telli Baba vb.
UYARI: Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar: Tülay ablama gittim. Ayşe teyzemin keki çok güzel.
- v. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar: Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.
- vi. Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:
Sayın Bakan,
Sayın Başkan,
Sayın Rektör,
Sayın Vali,
- vii. Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:
Sevgili Kardeşim,
Aziz Dostum,
Değerli Dinleyiciler,
- viii. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar: Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk vb.
- ix. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar: Alman, Arap, İngiliz, Japon, Rus, Türk; Kazak, Kırgız, Oğuz, Özbek, Tatar; Hacımusalı, Karakeçili vb.
- x. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar: Türkçe, Almanca, İngilizce, Rusça, Arapça; Oğuzca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Tatarca vb.
- xi. Devlet adları büyük harfle başlar: Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Kırım Özerk Cumhuriyeti vb.
- xii. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik vb.

xiii. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar: Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Osiris, Kibele vb.

UYARI: “Tanrı, Allah, İlah” sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar: Eski Yunan tanrıları. Müzik dünyasının ilahı.

“Amerika’da kaçakçılığın allahları vardır.” (Tarık Buğra)

xiv. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar: Merkür, Neptün, Satürn; Halley vb.

UYARI: Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar:

Biz dünyadan ayrı yaşarken dünya epey değişmiş. (Hüseyin Cahit Yalçın)

xv. Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır: Batı medeniyeti, Doğu mistisizmi vb.

UYARI: Bu sözler yön bildirdiğinde küçük yazılır: Bursa’nın doğusu, Ankara’nın batısı vb.

xvi. Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: Afrika, Asya; Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu; İstanbul, Taşkent; Turgutlu, Ürgüp; Akçaköy, Çayırbağı; Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer vb.

xvii. Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: Trabzon ili, Şalpaazarı ilçesi, Fidanbaşı köyü vb.

xviii. Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar: Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı vb.

xix. Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: Dolmabahçe Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı vb.

xx. Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır: Hisar’dan, Boğaz’dan, Köşk’e vb.

xxi. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi; Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliyesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Emek İnşaat; Bakanlar Kurulu, Türk Dili Dergisi Yayın Danışma Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı; Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü vb.

xxii. Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: Medeni Kanun, Türk Bayrağı Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği vb.

xxiii. Kurum, kuruluş, kurul, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi her yıl 1 Ekim’de toplanır. Bu yıl ise Meclis, yeni

döneme erken başlayacak.

Türk Dil Kurumu çalışmalarını titizlikle sürdürüyor. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Kurumun 21 Mayıs 2009 tarihinde Kars'ta düzenlediği toplantıda kullanıma açıldı.

2876 sayılı Kanun bu yıl yeniden gözden geçiriliyor.

Yazarlara ödenecek telif ücreti, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'ne göre düzenlenmektedir. Yapılan işlem Yönetmelik'in 4'üncü maddesine aykırı düşmektedir.

- xxiv. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar: Nutuk, Safahat, Kendi Gök Kubbemiz, Anadolu Notları, Sinekli Bakkal; Türk Dili, Türk Kültürü, Varlık; Resmî Gazete, Hürriyet, Milliyet, Türkiye, Yeni Asır; Kaplumbağa Terbiyecisi; Yorgun Herkül; Saraydan Kız Kaçırma, Onuncu Yıl Marşı vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz: Milliyet gazetesi, Türk Dili dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu vb.

UYARI: Kitap, makale, tiyatro eseri, kurum adı vb. özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki küçük harfle yazılır: Mai ve Siyah, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı?, Diyorlar ki, Dünyaya İkinci Geliş yahut Sır İçinde Esrar, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Ben de Yazdım, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu vb. Özel adın tamamı büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki de büyük harfle yazılır: DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ vb.

- xxv. Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar: Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, Öğretmenler Günü, Dünya Tiyatro Günü, Hıdırellez vb.

- xxvi. Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır: VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni, Karamanlı Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı vb.

- xxvii. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cıvalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Tanzimat Dönemi'nde vb.

- xxviii. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar: Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı vb.

UYARI: Özel ad kendi anlamı dışında yeni bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz: acem (Türk müziğinde bir perde), hicaz (Türk müziğinde bir makam), nihavent (Türk müziğinde bir makam), amper (elektrik akımında şiddet birimi), jul (fizikte iş birimi), allahlık (saf, zararsız kimse), donkişotluk (gereği yokken kahramanlık göstermeye kalkışma) vb.

UYARI: Para birimleri büyük harfle başlamaz: avro, dinar, dolar, lira, kuruş, lîret vb.

UYARI: Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz.

UYARI: Müzikte kullanılan makam ve tür adları büyük harfle başlamaz: acemaşiran, acembuselik, bayati, hicazkâr, türkü, varsağı, bayatı vb.

- xxix. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar: Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi vb.
- g. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar: 29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982’de göreve başladı. Lale Festivali 25 Haziran’da başlayacak.
- h. Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar: Okullar genellikle eylülün ikinci haftasında öğretime başlar. Yürütme Kurulu toplantılarını perşembe günleri yaparız.
- i. Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar: Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Başkan, Doktor, Otobüs Durağı, Dolmuş Durağı, Şehirler Arası Telefon, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok vb.
- j. Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıktaki kelimelerin tamamı, alt başlıktaki kelimelerin ise yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır.
- k. Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar. Açıklayıcı yazı, cümle niteliğinde değilse sonuna nokta konmaz.

36. Aşağıdaki sözcüklerin yazımına dikkat edelim:

arttırmak	(arttırmak değil)
birçok	(bir çok değil)
Bölümünce	(Bölümü’nce değil)
dolayısıyla	(dolayısı ile değil)
eğitim-öğretim	(eğitim ve öğretim değil)
ilişkin	(“ilişkin olarak” biçiminde değil)
itibarıyla	(itibariyle değil)
laboratuvar	(laboratuar değil)
öğretim dili	(eğitim dili değil)
tercihen	(tercihan değil)
yanı sıra	(yanısıra değil)
yarıyıl	(yarı yıl değil)
30-gün yanıtı	(30 gün yanıtı değil)
yer alan	(yeralan değil)

35. Raporlarda, aşağıda verilen eski sözcükler yerine yenilerini kullanmayı tercih edelim:

diğer bir deyişle	yerine	başka bir deyişle
dönem	yerine	yarıyıl
esnasında	yerine	sırasında
faaliyet	yerine	etkinlik
hariç	yerine	dışında
hususunda	yerine	konusunda
imkan	yerine	olanak
itibaren, beri	yerine	bu yana
kuvvetlendirmek	yerine	güçlendirmek
neticesinde	yerine	sonucunda
rağmen	yerine	karşın
sadece	yerine	yalnızca
şeklinde	yerine	biçiminde